

Сталінські КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківському ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 34 (830) Субота, 26 листопада 1955 р. Ціна 20 коп.

Більше уваги політико-виховній роботі серед студентів

Комуністична партія завжди приділяла і приділяє велику увагу вихованню молодого покоління в дусі комуністичної моралі.

Молодь нашої країни — гордість радянського народу. Їй властиві риси людини соціалістичного суспільства: радянський патріотизм, соціалістичний гуманізм, активна чесність, правдивість, скромність, участь в громадському житті, комуністичне ставлення до праці, мужність, підпорядкування власних інтересів громадським і т. д.

Однак процес виховання людини соціалістичного суспільства проходить не стихійно, не самопливом. Виховання комуністичної моралі — це активний процес, в якому головну роль відіграє Комуністична партія. ЦК партії вимагає від партійних організацій приділяти неослабну і повсякденну увагу комуністичному вихованню молоді.

Партійна організація університету має великий досвід в організації масово-політичної роботи серед студентів. Партбюро біологічного і філологічного факультетів проявляють ініціативу, знаходять нові форми і методи виховання студентів.

Однак необхідно відзначити, що партійна організація не усунула ряд істотних недоліків у вихованні студентства. Партійні бюро факультетів часто приймають хороші рішення, але не завжди їх виконують. На факультетських звітно-виборчих партійних зборах говорилось про необхідність посилення політико-виховної роботи в гуртожитках. Це питання піднімалося і на загальноуніверситетських звітно-виборчих партійних зборах. Однак до цього часу політико-масова робота в гуртожитках не знаходиться на потрібному рівні, не відповідає вимогам сьогодення. Партбюро факультетів передовірили цю роботу студентам і не контролюють її, не надають їм допомоги. В гуртожитках мало провадиться лекцій, бесід, диспутів, недостатньо організоване дозвілля студентів. Викладачі — рідкі гості в гуртожитках.

Особливу тривогу викликає стан в гуртожитку нового корпусу. Студентом цього гуртожитку не має навіть плану роботи. В кімнатах немає агітаторів, газети не випускаються.

В цьому році створені умови для поліпшення побуту студентів. Однак ці можливості не завжди використовуються студентами і комендантами гуртожитків. Студенти вже довгий час скаржаться на погану роботу коменданта гуртожитку по вул. Артема тов. Євдокимова. Однак ні ректорат, ні партком до цього часу не звернули на це уваги.

Не виконуються рішення партійних зборів про виселення з гуртожитку порушників норм радянського співжиття. Партійному бюро факультету іноземних мов відомі факти аморальної поведін

ки деяких студентів III курсу. Але вони до цього часу знаходяться в гуртожитку. Партійним організаціям необхідно поліпшити політико-масову роботу в гуртожитках, бо це дуже важлива ділянка всієї виховної роботи.

Велике значення у вихованні студентства в дусі комуністичної моралі має дружний, згуртований єдиним прагненням колектив радянських людей. Тільки в колективі, живучи і працюючи разом, радянська молода людина розкриває свої можливості і привчається підпорядковувати власні інтереси громадським.

Таким колективом є комсомольська група, яка своїм громадським впливом формує свідомість студентів. Необхідно поліпшити керівництво партійних бюро комсомольськими організаціями, глибше вникати в життя комсомольських груп.

Найважливішою формою політико-масової роботи є політгодини. На деяких факультетах значно поліпшилась їх якість. Партбюро біологічного, філологічного, геологічного факультетів розробили цікаву тематику політгодин, контролюють роботу агітаторів. Так, на філологічному і геологічному факультетах будуть проведені політгодини на теми: «В. І. Ленін про роль вчителя», «Роль праці у вихованні молоді», «Про роботу на виробництві студентів, що закінчили університет».

Однак деякі партбюро (фізмат) не проявляють ініціативи і обмежуються тематикою, яку затвердив партком університету. На фізико-математичному і хімічному факультетах мали випадки зриву політгодин.

Зробити політгодини цікавими, хвилюючими бесідами — ось завдання, яке стоїть перед факультетськими партійними організаціями.

Велике значення в комуністичному вихованні має творче вивчення студентами марксистсько-ленінської теорії, історії КПРС. Партійні організації повинні систематично контролювати роботу студентів по вивченню суспільних наук.

Необхідно посилити роль кафедр у вихованні студентів. Кафедри повинні навчити студентів любити працю, свою майбутню професію. Цінний досвід в цьому накопичили кафедри хімічного факультету, про що розповідається сьогодні на сторінках нашої газети. Їх досвід повинен стати надбанням всіх кафедр університету.

Комуністична партія йде назустріч своєму XX з'їзду. Весь радянський народ готує гідну зустріч з'їздові. В цих умовах одне з найважливіших завдань заключається в тому, щоб поліпшити політико-масову роботу серед студентства, вміло підготувати і організовано провести зимову екзаменаційну сесію і новими успіхами зустрінути XX з'їзд КПРС і XIX з'їзд КП України.

Профспілкова конференція місцевому

Днями відбулася загальноуніверситетська звітно-виборча профспілкова конференція місцевому.

На конференції обраний новий склад місцевому.

В нього увійшли: тт. Лаврушин В. Ф., Сластьонов А. І., Поніровська Л. І., Крандієвський С. І., Олександров В. В., Ярошенко Т. В., Петров Б. В., Адамович Л. П., Кузьменко К. В., Карасик Н. Н., Шлосберг К. В., Толмачов В. Н., Юрченко М. Г., Літвін І. І., Мороз І. М., Старченко Е. А., Пивоваров В. С.

Університетський тиждень

Хороша ініціатива

Вже другий рік працює семінар для студентів старших курсів, який організувала кафедра математичної фізики фізико-математичного факультету. На цьому семінарі вивчаються питання розв'язання диференціальних рівнянь і задач математичної фізики.

Організація семінару викликала живий інтерес у студентів, багато з них беруть активну участь в його роботі, виступають зі змістовними доповідями.

Все це говорить про те, що необхідність організації семінарів для студентів-старшокурсників назріла. Треба вітати проф. А. Я. Повзнера та В. А. Марченка — організаторів семінару — за проявлену ініціативу. Семінари з важливих та цікавих питань могли б організувати і інші кафедри нашого факультету.

М. ОГУРЦОВ

На Всесоюзній наradі фізиків

В Ленінграді нещодавно відбулася Всесоюзна нарада фізиків по напівпровідникам.

Від фізико-математичного факультету нашого університету в нараді взяли участь доцент А. С. Мільнер і асистенти тт. Багров і Довгополов.

П. ІВАНОВ.

Студенти на будівництві університету

Комітет комсомолу Харківського державного університету прийняв рішення про допомогу студентів на будівництві університету. Комсомольці зобов'язалися вирити траншеї для прокладання електричного кабеля до нової будівлі.

18 листопада студенти 22 та 23 груп другого курсу радіофізичного факультету працювали на прокладанні траншеї. Працювали добре і організовано. Товариші, що

раніш закінчили свою норму, допомагали іншим. Особливо добре працювали студенти Дмитрієв, Ляпунов, Євдокимов.

Студенти, що працювали на будівництві університету, просять керівників будівництва забезпечувати транспортом студентів не тільки до місця роботи, але й назад, чого не було в даному випадку.

І. ОСМАНОВА
студентка групи Р-23

ДОПОМОГА КОЛГОСПУ

В неділю, 20 листопада, студенти економічного, біологічного факультетів разом зі студентами інших факультетів їздили в колгоспи ім. Андреева та ім. Сталіна Дергачівського району. Студенти, що виїздили до колгоспів, працювали добре і допомогли колгоспникам зібрати кукурудзу з великої ділянки. Трудівники сільськогосподарства винесли подяку студентам.

Однак, треба відзначити погану організацію поїздки студентів на деяких факультетах. Так, від біологічного факультету замість 30 чоловік виїхало до колгоспу тільки 7. Студенти, що не поїхали, повинні пам'ятати, що хороша робота однокурсників аж ніяк не виправдовує їх вчинка, негідного комсомольців і радянських студентів.

Л. АРТАМОНОВА

Комсомольці обговорюють стан політико-виховної роботи

Днями на економічному факультеті відбулися загальні комсомольські збори, присвячені обговоренню політико-виховної роботи на факультеті. На зборах виступило 11 чоловік. Вони говорили про те, що виховна робота за останній час значно поліпшилася, поліпшилась своя робота також художня самодіяльність факультету, на більш високому рівні проходять політгодини.

Але поряд з позитивними сторонами комсомольці критикували деяку частину студентів, що порушують трудову дисципліну та статут ВЛКСМ.

На зборах були прийняті рішення, спрямовані на покращення політико-виховної роботи на факультеті.

І. ПЕТРОВА

Більше уваги питанням учбової та виховної роботи

З університетської профспілкової конференції

20 листопада відбулася XI звітно-виборча профспілкова конференція університету. Зі звітною доповіддю виступив голова профкому тов. Бабенко. Він відзначив, що за звітний період профспілкова організація університету домоглася деяких успіхів. Так, порівняння наслідків весняних сесій 1954 і 1955 рр. говорить про те, що студенти стали більш сумлінно навчатися, що академічна робота на факультетах значно поліпшилася. Тов. Бабенко і деякі товариші, що виступали в дебатах, детально зупинилися на цьому питанні.

Але слід відзначити, що деякі делегати конференції неправильно зрозуміли роль профспілкової організації.

Вони чомусь свої виступи зводили до скарг, що їх обійшли, обділили при фінансуванні міроприємств, акцентували увагу лише на побутових питаннях. Тому на конференції з таких виступів у присутніх виникло питання, що ж на їх думку є профспілкова організація, школа комуністичного виховання, чи філіал держбанку, який відає фінансовими операціями? Нема сумніву, своєчасно зібрати членські внески, фінансувати те чи інше міроприємство, розподілити місця в гуртожитку — справа важлива, але це не головне.

Головне те, як профспілкова організація сприяла підвищенню успішності, зміцненню трудової дисципліни, як побудувала політико-виховну роботу серед студентів. На цьому було необхідно акцентувати увагу конференції, особливо тепер, коли після місячного перебування

місію профкому. Голова цієї комісії тов. Медведев намагався робити все сам, зводячи діяльність інших членів комісії тт. Невмирича і Сидоренка до чисто технічної роботи.

Член профкому тов. Осипова (оздоровчий сектор) в цьому році жодного разу не була на засіданнях профкому, її роботу вели інші.

За звітний період змінилося двоє голів житлово-побутової комісії. Перший голова, що не виправдав довіри конференції, був виведений зі складу комітету, замість нього був обраний тов. Орел, але справа не поліпшилася.

Делегат тов. Іванищенко (фізико-математичний факультет) розповідав про те, що житлово-побутова комісія працювала погано, а тов. Бабенко не звертав уваги на її бездіяльність. Про це ж говорила в своєму виступі делегатка тов. Новікова (біологічний факультет).

Критикував тов. Орла за погану роботу і сам доповідач, але хіба тов. Бабенко як голова профкому на протязі цілого року не міг знай-

ти засобів заставити тов. Орла працювати?

Тов. Постолатьєв, голова студкому гуртожитку на Товкачівці, розповів делегатам про значне поліпшення побутових умов і цікаве, змістовне життя філологів в гуртожитку. Тут не раз провадилися лекції на різні теми, екскурсії, вечори відпочинку, демонструвалися кінофільми. В кімнатах чисто і затишно. За це гуртожиток завоював перехідний червоний прапор.

Але на Товкачівці живе лише 130 студентів. А як же стоїть справа в інших гуртожитках?

— В гуртожитку на Шатилівці, в кімнаті 47, де живуть першокурсники, не працюють радіатори, до останніх днів була закрита бібліотека, — справедливо обурюється голова профбюро радіофізичного факультету тов. Шило.

— У нас невістачає шахів, вішалок, не відремонтовано радіоточки, — говорить член студкому того ж гуртожитку тов. Дементій.

Делегати розповідали також про те, що в гуртожитку

на Шатилівці нецікаво проходять часи відпочинку, що адміністративно-господарча частина університету не завжди відгукується на їх прохання, а комендант гуртожитку тов. Рибалко грубо поводить себе зі студентами. Дуже рідко в гуртожитку провадяться лекції на теми про моральне обличчя радянської молоді, про виховання почуття колективізму, культурних навиків.

І так стоїть справа не лише в гуртожитку на Шатилівці. Про яку політико-виховну роботу можна говорити, коли в минулому році 80 кімнат не передплачували жодної газети?

У звітній доповіді тов. Бабенка значне місце було приділено питанням культурно-масової роботи. Кращі культури факультетів тт. Ляхова (біологічний факультет), Чувпило (філологічний факультет), Шетле (факультет романо-германської філології) немало зробили для культурного відпочинку нашої молоді.

Значних успіхів домоглася і університетська самодіяльність, кращі виконавці якої

(Кириловський, Безкоровайна, Олександрова, Коновалов, Рубцов, Плющ та інші) відомі далеко за межами університету. Все це говорить про те, що голова правління клубу тов. Гнідаш немало попрацював у цьому напрямку.

Наш університет по кількості членів ДСТ «Буревісник» є крупнішим серед вузів міста. Але керівництво профкому цією стороною життя зводилося лише до фінансування спортивних міроприємств, та й то недостатньо. До цього часу не придбано мотоцикла для мотогуртка, погано обладнане приміщення тиру. Про ці недоліки розповів делегат тов. Мищенко.

— Спортивні секції працюють незадовільно, — говорив в своїй доповіді т. Кругман. — Наочна агітація на факультеті не організована. Для тренувань спортсмени не мають нормальних умов. Наприклад, в самий розпал підготовки до змагань по настільному тенісу у нас відібрали стіл. 85% членів ДСТ не сплатили членських внесків, на ряді факультетів керівні органи ще й досі не переобрані.

Ще на минулій конференції відзначався низький рівень оборонно-спортивної роботи на факультетах романо-германської філології та хімічному. Однак за звітний період стан не змінився, бо профбюро цих факультетів нічого для цього не зробило.

Слабо керував профком також товариством Червоного хреста і Червоного Півмісяця.

Мало уваги профком приділяв і університетській багатотиражці «Сталінські кадри». Делегати критикували газету за те, що багато статей написані сухою і невиразною мовою, в газеті майже немає сатири, не вміщуються огляди стінної преси.

Конференція, що була добре організована, пройшла на високому рівні і прийняла розгорнуте рішення, в якому значна увага приділяється питанням академічної роботи. Справа за тим, щоб ці рішення провести в життя.

* * *

На конференції обрано новий профком, до складу якого увійшли:

Бабенко Г. О. — голова, Медведев А. Р. — заступник, Бережний Ю. А., Дементій С. В. (військово-фізкультурний сектор); Чередніков А. В., Гнідаш І. В., Кобица Т. І., Ковальова Т. Т. (культсектор); Постолатьєв П. Ф., Савенко Л. І., Антонова Л. Т., Кириченко А. Я. (побутовий сектор); Ісаєва Л. М., Гузикова А. І. (орг. сектор); Мордерер А. Б., Сіняговська Л. А. (академ. сектор); Богачова Л. І. (шефський сектор).

Ю. ЖАМОНДО.

3 виступів на профспілковій конференції

Повістка дня звітно-виборчої профспілкової конференції на фізмати була дуже перевантажена.

Утверджена повестка дня:
Три с половиною отчета.
Все отчитаются сполна
За выполненную работу:
Профбюро,
СКВП,
ДСО,
т. д.
т. п.
Мы просидели целый день

Голова профбюро романо-германської філ. Коник, щоб забезпечити збори, після закінчення лекцій на факультеті завіхні двері.

Малюнки студ. II курсу радіофізичного ф-ту Л. ЕНІ.

ПРО РОЛЬ КАФЕДР У ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ

Перед колективом викладачів університету, факультетів, кафедр стоїть велике завдання — виховувати молодих людей в дусі комунізму, відданості партії та радянському народу, прищеплювати їм любов до праці, до творчості, до науки, максимально розвивати здібності кожного студента. Між студентами і викладачами повинен бути постійний контакт. Показуючи приклад в роботі, викладачі повинні вимогливо ставитися до студентів, не допускати лінощів з боку студентів, формального ставлення до своїх обов'язків і інших проявів пережитків капіталізму у свідомості людей. У кожного студента є своя «струнка», яку треба вміти знайти і використати, щоб прищепити йому любов до праці, до науки. На небаланих студентів завжди може благотворно вплинути колектив, власний приклад викладачів і кращих студентів.

Велику роль у вихованні студентів, формуванні кваліфікованих спеціалістів відіграють кафедри. На кафедрах студенти ближче знайомляться зі своєю спеціальністю, опановують складну техніку експерименту і поглиблюють теоретичні знання. Велике значення мають також студентські наукові гуртки, що існують при кафедрах. Тут студенти вперше виступають з самостійними науковими доповідями, беруть участь в дебатах, вперше пізнають радість творчої роботи, тут прищеплюється справжня любов до своєї професії. Цьому сприяє більш тісний, ніж на загальних кафедрах, контакт студентів з викладачами, творча обстановка. Все це визначає подальшу долю студентів. Хто хоч раз пізнав привабливість наукової творчої праці, той надовго збереже прагнення до творчості в будь-якій галузі роботи.

Успішна робота з студентами неможлива без великої впертості праці з боку викладачів. Студенти потребують великої уваги до себе, але зовсім не «копюєства», яке знижує їх самостійність. Лекції, що читає викладач, вимагають ретельної підготовки і разом з тим в них необхідна наявність творчого елемента. Тільки при цій умові вони зацікавлять студента.

На хімічному факультеті є чудові педагоги і вихователі студентів. Добре поставлена наукова робота на кафедрах і в наукових студентських гуртках при кафедрах фізичної хімії, якісного аналізу і на деяких інших.

Серед деяких студентів існує невірна думка, що для майбутніх вчителів середніх шкіл, яких в основному готує університет, зовсім нема необхідності працювати в наукових студентських гуртках, чи спеціалізуватися в якій-небудь вузькій галузі хімії. Таке уявлення в корені невірне.

При викладанні природничих наук, таких як хімія, фізика, біологія та ін. вимагається велике вміння експериментувати, вміння ставити цікаві досліди в шкільній лабораторії. До цього майбутній вчитель краще всього підготується на спеціальній кафедрі, незалежно від вузького наукового профілю останньої.

Прикладом того, яку роль відіграють спеціальні кафедри, можуть служити студенти і випускники університету, що брали активну участь у роботі наукових гуртків та кафедр. Серед них студенти, що мають надруковані наукові роботи: тт. Чорна, Паскова, Ізмайлова, Хіменко та ін. (кафедра фізичної хімії), Коробка, Волкова, Хухрянський та ін. (кафедра якісного аналізу), Греков, Токарева, Дзюба, Серова, Василенко та ін. (кафедра органічної хімії), Левітін, Батюк, Михайлов та ін. (кафедра неорганічної хімії), Андріанова, Ніколаєва (кафедра хімічної технології). Деякі випускники хімічного факультету, що успішно працювали в студентських наукових гуртках, вже захистили кандидатські дисертації. Це товариші: Літвіненко, Переяслова, Іванова, Дзюба, Баженова та ін.

Більшість випускників хімічного факультету, що зараз працюють в школі, на виробництві, в учбових і науково-дослідних інститутах успішно справляються з своєю роботою, набувши навички творчої праці на кафедрах факультетів.

Зав. кафедрою неорганічної хімії професор доктор
Л. С. ПАЛАТНИК

ГЕОГРАФИ НА ПРАКТИЦІ

Під ритмічне вистукування коліс радісно і схвильовано мріємо про Кавказ, що наближується. Стільки передумано про практику, що має відбутися в цьому краї! Перед вікнами вагону швидко миготять мальовничі види лісних масивів.

Аж ось в далечині в молочній імлі майорить Азовське море, а через деякий час починається передгір'я Кавказу.

З веселими піснями, збуджені, з рюкзаками за плечима «византажуємося» на станції Баталпашинській, звідки автобусом їдемо до міста Черкеськ, затишного, зеленого, розташованого на правому березі річки Кубань. Звідси, власне, і починається наша практика.

Наш маршрут проходив по Воєнно-Сухумській дорозі, яка перерізує Кавказький хребет на захід від двох інших доріг: Воєнно-Грузинської і Воєнно-Осетинської. Вона йде наймальовничішими місцями Кавказу: повз гірничих озер, численних водопадів, снігових верховин, величезних льодовиків.

Від міста Черкеська дорога йде по широкій долині ріки Кубані, що оточена з боків невисокими горами з пологими схилами. В далечині, оповиті хмарами, пока-

зуються обриси гір Велико-го Кавказу. Схили їх складаються з м'яких порід, що легко піддаються руйнуванню. Причудливі обриси схилів надають місцевості своєрідної краси.

Поволі просуваємося ми по стежці, зачаровані чудовою навколишньою природою. Дорога до Клухорського перевалу йде по гірській стежці. Довгою низкою поволі просуваємося по дорозі, що зигзагами підіймається все вище та вище. Раптом перед нами відкривається вид на Клухорське озеро, оточене схилами, які ще не звільнилися від снігу. Озеро чарує око зеленовато-блакитного кольору водою. По правому крутому сніжному схилу їдемо до перевалу — досить вузькому проходу між безладним напромадженням скель та каміння.

Радісні обличчя у всіх... Ми на висоті 2816 метрів! З перевалу відкривається вид на південні схили Кавказьких гір. Початок спуску з перевалу на південний схил — найважча ділянка шляху. Аж ось труднощі позаду! Ми вийшли на дорогу! Скрізь зелене листя, синіє безбрежна морська гладь, зливаючись на обрії з лазуре-

вим небом. Ця дорога приводить нас у Сухумі. Місто розташоване амфітеатром на березі великої бухти, яку захищає з заходу Сухумський мис. Місто утопає в зелені парків, садів, скверів. Ми побували в музеї ім. Гулія, питомнику мавп, Ботанічному саду, де познайомилися з представниками субтропічної і тропічної флори. З гори ім. Сталіна відкривається вид на Сухумі, на Чорноморське узбережжя. Теплоходом їдемо в Сочі. Сочі — місто-сад з великою кількістю скверів, парком «Рів'єра», пляжами, санаторіями, курортами. Тут ми відвідали будинок-музей М. Островського і дендрарій.

Ця практика дала нам, багато необхідного матеріалу. Під час цієї практики ми закріпили одержані теоретичні знання. Тут ми познайомилися з рельєфом молоді гірничої країни, з вертикальною зональністю рослинності, клімату, ґрунтів, з різноманітними по походженню гірничими озерами та різними типами долин. Під час походу спостерігали і бурхливі гірські річки та водоспади і льодникові утворення і т. д. і т. п.

В період практики ми повинні були також ознайомитися з карстовими областями Криму. Але поїздка до Криму не відбулася з-за відсутності коштів. Добре було б також побувати в Батумі, де для нас, географів, так багато цікавого.

Збільшення строку практики і відповідно з цим збільшення коштів дасть можливість наступним курсам краще і повніше ознайомитися з районами практики, а також побувати в нових місцях.

А. ЗУБЧЕНКО,
В. КОЛІСНИК

студенти третього курсу
географічного факультету.

Місця практики студентів III курсу географічного факультету.

Вище рівень викладання іноземних мов в університеті

Комуністична партія і Радянський уряд завжди надавали великого значення вивченню іноземних мов. Це знайшло своє відображення в тому загальновідомому факті, що іноземні мови включено в програми всіх середніх і вищих шкіл, а також різних типів спеціальних учбових закладів.

Запровадження іноземних мов в учбові плани радянських вузів диктується перш за все тим, що вивчення їх має велике загальноосвітнє значення. Не можна собі уявити культурної, освіченої людини, яка б не володіла хоча б однією-двома іноземними мовами. Без досконалого знання іноземних мов вища освіта не може вважатися повною, закінченою, завершеною. Знання іноземних мов безпечно є важливим елементом вищої освіти.

Оволодіння мовами набуває зараз ще більшого значення в зв'язку з поширенням економічних і культурних зв'язків Радянського Союзу, розвитком туризму, в зв'язку з завданням широкого використання досягнень зарубіжної науки, іноземного технічного досвіду.

Проте, в постановці викладання іноземних мов в наших вузах є істотні недоліки. Студенти, а в багатьох випадках і аспіранти, не мають необхідних знань для вільного перекладу іноземної літератури по своїй спеціальності. Вивчення іноземних мов у вузах про-

вадиться так, що студенти не одержують необхідних розмовних навичок, не навчаються розмовляти іноземною мовою. Спеціальні кафедри не вимагають від студентів, що готують наукові доповіді, реферати, курсові і дипломні роботи, перекладу статей з іноземних журналів. Студенти перших курсів, замість того, щоб продовжувати роботу над тією ж мовою, яку вони проходили в середній школі, нерідко вивчають у вузі зовсім іншу, нову для них мову і т. д.

Істотні недоліки в постановці викладання іноземних мов, мають місце і в нашому університеті.

Знання з мов, з якими наші випускники виходять з університету в життя, в практику, не можна визнати за задовільні. Ця сумна обставина вже на протязі довгого часу привертає увагу університетської громадськості, але досі ніяких заходів до виправлення існуючого становища не вжито. Уже кілька років точаться розмови про те, щоб обговорити на Вченій раді університету питання про стан викладання іноземних мов, але далі розмов справа досі не пішла.

Між тим справа ця заслуговує широкого обговорення, бо в тому становищі, яке створилося з викладанням іноземних мов, винні не тільки викладачі цієї дисципліни, але і ректорат, і деканати, і особливо спеціальні кафедри. З року в рік деканати комплектують

на перших курсах змішані групи, до складу яких входять студенти, що вивчали в середній школі різні мови. Існуючі підручники, що розраховані на початківців, не придатні для тих студентів, які вивчали цю ж мову в середній школі. Зовсім відсутні підручники підвищеного типу, за якими можна було б продовжувати навчання цих студентів. Немає також галузевих хрестоматій з іноземних мов, що не дає змоги студентам молодших курсів працювати над загальнонауковими текстами, а студентам старших курсів — читати спеціальну літературу іноземною мовою.

Досконалому вивченню студентами іноземних мов дуже заважають ті обмеження в користуванні іноземною літературою, які існували до недавнього часу. Хоча зараз ці обмеження нібито зняті, проте на практиці студентам так само важко, як і раніше, одержати на кафедрах і в ЦНБ спеціальну літературу іноземною мовою. На старших курсах викладачі змушені дозволити студентам користуватися для складання позааудиторного читання текстами, які по своєму змісту дуже мало зв'язані з спеціальністю студента і не можуть принести йому майже ніякої користі.

Між тим, коли б кафедри давали студентам старших курсів для наукових доповідей на гуртках, для курсових і дипломних робіт спеціальну літературу іно-

земною мовою, студенти б мали змогу водночас використовувати ці ж тексти для складання позааудиторного читання; це давало б їм подвійну користь.

Мета вивчення іноземних мов у вузах формулюється зараз по-новому — на I—II курсах завершується теоретичний курс, нагромаджується словниковий запас, розвиваються навички перекладу; це повинно забезпечити підготовку студентів до самостійної роботи над іноземними текстами. Набуті студентами на I—II курсах знання і навички використовуються ними на старших курсах для самостійного читання і перекладу оригінальної іноземної літератури за спеціальністю. Запроваджуються додаткові іспити з іноземної мови на VII або VIII учбових семестрах.

Але ці своєчасні і правильні заходи досягнуть мети лише в тому разі, коли всі викладачі іноземних мов при активній допомозі деканатів і спеціальних кафедр рішуче піднесуть загальний рівень своєї роботи, коли на заняттях залунає жива іноземна мова, коли буде поновлений плідотворний метод усних переказів, запитань і відповідей, коли питанням методики викладання буде приділено велику увагу. Викладачі іноземних мов повинні рішуче підвищити вимоги до студентів, рішуче усувати будь-який лібералізм в оцінці їхніх знань, уникати дублювання іноземної мови у вузі курсу середньої школи. Вони мусять звернути особливу увагу на підготовку студентів до перекладу спеціальної літератури і на розвиток у них

розмовних навичок з іноземною мовою.

Спеціальні кафедри повинні працювати пліч-о-пліч з викладачами іноземних мов, ділом їм допомагати, включати до списків літератури до курсових і дипломних робіт іноземні статті.

Видавництву університету слід притягти найбільш кваліфікованих викладачів факультету романомовної філології і кафедри іноземних мов до складання галузевих хрестоматій з мов і розпочати їх видання. Тільки спільними зусиллями всього науково-педагогічного колективу університету можна домогтися корінного зламів у цій важливій справі і рішуче підняти рівень викладання іноземних мов в університеті.

Л. ГЕЛЬФЕНБЕЙН

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Вміщуючи статтю тов. Гельфенбейна і відзначаючи важливість поставлених в ній питань, редакція закликає викладачів іноземних мов, завідувачів спеціальних кафедр, деканів факультетів, працівників факультету романомовної філології, методистів, студентів і аспірантів висловитися з цього приводу на сторінках газети «Сталінські кадри».

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
Стор. 3. 26 листопада 1955 р.

РЕВОЛЮЦІЙНІ ПОДІЇ 1905 р. В ЕКСПОЗИЦІЯХ ХАРКІВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ

До славного 50-річного ювілею революції 1905—1907 рр. в Харківському державному історичному музеї відкрито новий відділ.

З великим інтересом відвідувачі проглядають документи, макети, картини, фотографії та інші експонати, що відтворюють незабутні роки першої російської революції, коли трудящі України разом з героїчним російським пролетаріатом самовіддано боролися проти політичного і соціального гноблення.

Перші розділи експозиції знайомлять з передумовами революції 1905—1907 рр. Тут представлені матеріали про розвиток капіталізму в Росії, формування самостійного революційного в світі російського пролетаріату, про політичну боротьбу робітничого класу і виступи селянства, яке виступало під його впливом в 1900—1904 рр., про створення бойової марксистської партії робітничого класу.

Початок першої російської революції знаменують події 9 січня 1905 р. Подовгу зупиняються відвідувачі перед великим художнім полотном, що відображає криваву розправу самодержавства з неозброєними пітерськими робітниками, їх дружинами та дітьми. Ця розправа, яка остаточно знищила віру відсталі частини робітників в царя, пробудила народні маси до політичної, свідомої революційної боротьби.

Експонати музею показують, як після розстрілу 9 січня робітники по всій країні, в тому числі і на Україні, переходять до активних революційних виступів. Фотографії відображають будівництво робітничих барикад в Петербурзі, демонстрацію протесту робітників і студентів Києва проти розстрілу 9 січня.

Гнівно протестували проти кривавого злочинства царя робітники ХПЗ.

Революційну боротьбу робітничого класу очолювала більшовицька партія, якою керував В. І. Ленін. Дбайливо зберігає музей примірник газети «Вперед», яку створив і якою керував В. І. Ленін. Представлена тут також резолюція III з'їзду партії про збройне повстання. Макет знаменитої книги В. І. Леніна «Дві тактики соціал-демократії в демократической революції» нагадує про велику заслугу Леніна, що геніально обґрунтував більшовицьку тактику в революції.

В музеї є матеріали про діяльність Харківської групи «Вперед» що очолила революційну боротьбу харківських робітників. Увагу привертає макет будинку у Сорочинському провулку № 13 в Харкові, (зараз вул. Гіршмана), де відбулися організаційні збори харківських більшовиків, на яких була створена більшовицька група «Вперед». Експонується портрет організатора і керівника групи «Вперед» відомого революціонера Артема (Ф. А. Сергієва), що був направлений ЦК партії у січні 1905 р. до Харкова для революційної роботи. Він був засновником і душею Харківської групи «Вперед». Цінним експонатом є примірник програми партії, що належав Артему. Цей документ був покладений Артемом в основу його роботи з масами.

Революційна програма партії запалювала і спрямовувала на боротьбу харківських більшовиків, сприяла виробленню у них політичної свідомості. В експозиції є листівки, що випускалися харківською групою «Вперед». Листівки групи «Вперед» допомагають яскравіше показати ту велику агітаційно-пропагандистську роботу в масах, яку провадили члени групи, виконуючи вказівки В. І. Леніна. В експозиції представлений також друкувальний верстат харківської підпільної

більшовицької друкарні, звідки сотнями примірників виходили бойові заклики більшовиків. Під впливом революційної боротьби робітників почався революційний рух в армії і флоті. Відвідувач знайде в музеї історичні реліквії, пов'язані з повстанням матросів на броненосці «Потьомкін» в червні 1905 року, яке означало, як вказував Ленін, новий значний крок в розвитку революційного руху проти самодержавства.

Барикади в Харкові. Жовтень, 1905 рік. (З картини художника Чернова).

Ряд матеріалів свідчить про революційну боротьбу робітників Харкова, які пліч о пліч з усім робітничим класом Росії самовіддано боролися проти самодержавства в героїчні дні загального жовтневого політичного страйку 1905 р. В донесенні Харківського ротмістра департаменту поліції повідомлялося, що 10 жовтня робітники припинили роботу і масами збираються біля ХПЗ і на майданах міста, а 11 жовтня понад 20 тисяч забарикадувалися на Соборному майдані. Картина художника Л. Чернова відображає ці барикади, побудовані робітниками і революційними студентами. На барикадах розвіваються червоні прапори і революційні гасла: «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!», «Геть самодержавство!» та інші.

Більшовики провадили революційну роботу серед селян. В експозиції представлено звернення ЦК партії: «Селяни, до вас наше слово» та ряд більшовицьких листівок, що закликали селян до боротьби. Документи 1905 р. повідомляють про розповсюдження серед селян Богодучівського та Ізюмського уїздів книги В. І. Леніна «До селянської бідноти», про розгром поміщицьких садів селянами Вовчанського та інших уїздів Харківщини. З великою силою художник Шульга відобразив «Сорочинську трагедію» — жорстоку розправу з повсталими селянами с. Сорочинці на Полтавщині в грудні 1905 р.

Збройний виступ робітників Харкова у грудні 1905 року. (З картини художника Хмельницького).

Революційна боротьба перекинулася в армію, все більше охоплюючи військові частини. Про роботу більшовиків в армії яскраво свідчать листівки Харківського комітету РСДРП, що закликали солдат до революційної боротьби.

В центральній частині залу представлені матеріали, що розповідають про грудневе збройне повстання. Велика картина (худ. Г. Савицький) відображає збройне повстання в Москві, героїчну боротьбу московського пролетаріату, що перший підніс прапор повстання проти царизму. Увагу привертають матеріали про збройну боротьбу робітничого класу України, який підтримував московських пролетарів. Малюнок художника Капельникова відображає збройне повстання в Горлівці 17 грудня 1905 р. Він передає напруженість боротьби і героїзм робітничих дружин, що стійко боролися з царськими каральними загонами. Енергійно провадили підготовку збройного повстання харківські більшовики на чолі з Артемом. На фото показана будова психіатричної лікарні в Харкові, де відбулися конспіративні збори харківських більшовиків, які прийняли постанову про збройне повстання.

Матеріали експозиції говорять про боротьбу харківських робітників в період збройного повстання, що розпочалося в Харкові 12 грудня 1905 р. В донесенні командира 165 луцького полку харківському генерал-губернатору повідомляється про повстання робітників заводу Гельферіх-Саде. Бойові дружини цього заводу були оточені військами і піддалися артилерійському обстрілу. Створений по документальній фотографії макет відтворює вигляд розбитого внаслідок артилерійського обстрілу фасаду заводського корпусу заводу Гельферіх-Саде. Картина художника А. Хмельницького правдиво передає збройну боротьбу харківських робітників 12 грудня 1905 р. на Конній площі.

Символом боротьби харківських робітників в період революції 1905—1907 рр., символом славних революційних традицій харків'ян є червоний прапор, під яким залізничники Харкова вступали на боротьбу з царизмом та капіталістами. «Хай живе соціалізм! 1905 рік», — напис на прапорі. З хвилюванням читається цей напис сьогодні, коли світла мета — соціалізм, за яку пролили кров трудящі нашої країни, — вже здійснена.

Послідуючі матеріали розповідають про революційну боротьбу робітників і селян в 1906—1907 рр., коли революція вже йшла на спад, але народні маси відступали поволи. Серед страйків цього періоду в Харкові найбільш значним був страйк залізничників майстерень. Цей страйк відображає малюнок художника Трегубова.

Експозицію завершує відоме висловлювання В. І. Леніна, що визначило історичне значення першої російської революції як генеральної репетиції Великої Жовтневої соціалістичної революції. Новий відділ музею допоможе відвідувачам наочно ознайомитися з героїчною боротьбою робітничого класу Росії який 50 років тому під керівництвом Комуністичної партії, ведучи з собою широкі народні маси, підняв велике на рідне повстання проти самодержавства.

І. ШВИДКИЙ,
науковий співробітник
Харківського державного
історичного музею.

Нещодавно в Москві несподівано вмер один з відомих радянських математиків Василь Леонідович Гончаров, який протягом багатьох років (1921—1932) був професором Харківського університету (точніше ХІНО та Фізхімат'у). Він і сам був вихованцем нашого університету, який закінчив в 1919 р. й де склав магістерські іспити.

Значну математичну обдарованість і ерудицію В. Л. Гончаров поєднував з майстерністю піаніста й глибоким знанням теорії музики. Про це свідчить цікава і оригінальна робота В. Л. «О темперации музыкальных инструментов», якою він дебютував в математиці, а також те, що протягом кількох років він читав курс музичної акустики в Харківській консерваторії.

Але основний напрям його наукової роботи відбивав вплив Харківської школи конструктивної теорії функцій, створеної і протягом двадцяти п'яти років керованої відомим радянським математиком С. Н. Бернштейном. Крім ряду окремих робіт в цій галузі Гончаров залишив фундаментальну монографію «Теория интерполирования и приближения функций», яка цього року вийшла вже другим виданням. Як знавець цієї галузі математики В. Л. брав участь в редагуванні та складанні коментарів до праць П. Л. Чебишева та С. Н. Бернштейна, коли видавали збірки їх творів.

Василь Леонідович також переклав і коментував збірку творів класика математики Бернгарда Римана. Гончаров провадив і значну науково-організаційну роботу як член президії Харківського математичного товариства, як співробітник Інституту математики і як член організаційного комітету Першого Всесоюзного

з'їзду математиків, який відбувся в Харкові в червні 1930 року.

Велика наукова ерудиція, вміння втілювати найабстрактніші поняття в конкретні образи, яскрава виразна мова й чуйне ставлення до аудиторії дозволили Василю Леонідовичу стати виключним майстром-педагогом. Про це добре пам'ятають тисячі його слухачів, що вчилися у нього в Харківському університеті та інших вузах Харкова, а пізніше Москви.

1942 року в Москві було організовано Академію педагогічних наук, в склад якої увійшов і Василь Леонідович як член-кореспондент. 1949 і 1950 року Василь Леонідович видав підручники з алгебри для 6-го і 7-го класів середньої школи.

В «Енциклопедии элементарной математики», що її видає Академія педагогічних наук, два великих розділи написані Гончаровим. В виданні АПН вийшли ще й інші його праці, спрямовані на піднесення рівня викладання математики в середній школі.

За довгу й відмінну наукову та педагогічну роботу В. Л. Гончарова Радянський Уряд нагородив його орденом Леніна.

Пам'ять про чудового педагога та вченого, що прагнув поширити математичні знання серед найширших верств радянського народу, завжди житиме в наших серцях.

А. К. Сушкевич, М. М. Марчевський, Н. І. Ахієзер, Б. Я. Левін, Я. Л. Геронімус, Я. П. Бланк, В. К. Балтага, Л. Я. Гіршвальд, І. Г. Вітєнзон, Д. З. Гордєвський, А. І. Горностєєва.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Організувати дозвілля студентів у гуртожитку

Нещодавно у гуртожитку по проспекту Леніна стався такий випадок. Студентки факультету романо-германської філології Л. Савкович, І. Кравченко, Л. Власєва, Р. Петрова, В. Конопенко запросили до себе студентів гірничого інституту і влаштували в своїй кімнаті гулянку, яка продовжувалася до самого ранку. Через декілька днів до цих же дівчат знов прийшли в п'яному вигляді студенти гірничого інституту. Вони намагалися побити студентів Дементьєва та Смолягу, що чергували по гуртожитку. Такі випадки непоодинокі.

Щотижня в гуртожитку влаштовуються танці. В ці дні можна бачити хуліганські вчинки як з боку наших студентів, так і запрошених гостей. Більше того, бувають випадки, коли вони б'ють шибки, зривають двері, ламають меблі.

Чим же можна пояснити все це? Ми багато говоримо про необхідність більше цікавитися дозвіллям студентів. Але на жаль, в цьому напрямку і досі ще дуже мало робиться. В гуртожитку до цього часу не налагоджена регулярна читка лекцій, до останнього часу не була відкрита бібліотека, не провадяться вечори художньої самодіяльності.

Комітет комсомолу, профком, партійні організації деяких факультетів недостатньо уваги приділяють такій

важливій справі як організація веселого і корисного для студентів дозвілля.

Не знімається обов'язок частіше відвідувати гуртожиток і з викладачів та деканів факультетів. Зовсім не бувають у гуртожитку декани і викладачі геологічного, економічного, географічного, хімічного факультетів. А саме студентами цих факультетів найчастіше порушуються правила внутрішнього розпорядку.

Командант гуртожитку
І. РИБАЛКА.

Гуртожиток на проспекті Леніна досить великий. Тут мешкає біля 600 студентів. В гуртожитку багато зроблено для нормальної роботи студентів. Але часто доводиться чути скарги, що нічим зайнятися у вільний час. І справді, організації дозвілля мешканців гуртожитку приділяється дуже мало уваги.

Наше побажання комсомольському, профспілковому та партійному бюро більше цікавитися життям мешканців гуртожитку. Добре було б коли б філологічний факультет взяв шефство над нашим гуртожитком з тим, щоб допомогти провадити диспути, масові читки газет і т. д. Треба також допомогти студентів організувати випуск радіогазети.

Група студентів — мешканців гуртожитку.

Редактор Г. ПОПОВ.